

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.022 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження Сусь Юлії Степанівні ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – «Спадкові права подружжя».

«25» листопада 2022 року.

Сусь Юлія Степанівна, 1994 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 2017 р. закінчила Київський національний університет імені Тараса Шевченка (ступінь – магістр правознавства).

Помічниця члена Центральної виборчої комісії.

Аспірантка Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Наукова керівниця: **БОНДАРЕНКО-ЗЕЛІНСЬКА Надія Леонтіївна**, кандидатка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувачка має 18 наукових публікацій, зокрема: сім наукових статей у журналах і збірниках, що входять до переліку фахових наукових видань України, п'ять з яких включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща), а також у одинадцяти тезах виступів на науково-практичних заходах:

1. Сусь Ю.С. До питання про спадкування майна подружжя за наявності шлюбного договору. Підприємництво, господарство і право. 2021. №4. С. 81-86. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/4/13.pdf>.

2. Sus Yuliya Legal regime of jewels as an object of joint ownership of the spouses. Підприємництво, господарство і право. 2021. №12. С. 29-34. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/12/5.pdf>.

3. Sus Yuliya Theoretical and legal analysis of determining the volume of inheritance property of spouses and persons legally equalized to spouses Інтернаука, серія «Юридичні науки». 2021. №9 (43). С. 72-80. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16349946991522.pdf>.

4. Сусь Ю.С. Система гарантій спадкових прав подружжя. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2021. № 5 (41), vol. 2. С. 148-155. URL: <http://kelmczasopisma.com/ua/jornal/62>.

5. Sus Yuliya Secret will: theoretically-legal nature and ways of «enriching» domestic legal regulation. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 4. С. 42-45. URL: http://lsej.org.ua/4_2018/12.pdf.

6. Сусь Ю.С. Суб'єктивні умови вчинення нотаріального провадження по видачі свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя, яке видається в разі смерті одного з подружжя. Підприємництво, господарство і право. 2017. №4. С. 29-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_4_7.

7. Сусь Ю. С. Актуальні питання відкриття нотаріального провадження по видачі свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя, яке видається в разі смерті одного з подружжя. Цивілістична процесуальна думка. 2017. № 1. С. 38-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2017_1_11.

8. Сусь Ю.С. Щодо питання про сутність спадкових правовідносин подружжя. Збірник тез XXVI щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова «Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави» (м. Хмельницький, 12 березня 2022 року). Хмельницький : Хмельницький університету управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 50-52.

9. Сусь Ю.С. До питання про поняття спадкового права. Матеріали наук.-практ. конф., присв. 100-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук В.П. Маслова «Доктрина приватного права: традиції та сучасність» (м. Харків, 04 лютого 2022 року). Харків, Право, 2022. С. 489-494.

10. Сусь Ю.С. Можливість використання досвіду Австрійської Республіки щодо електронного документування нотаріальної діяльності в Україні. Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання юридичної теорії та практики: наукові дискусії» (м. Харків, 03-04 грудня 2021 року). Харків, 2021.

11. Сусь Ю.С. Презумпція спільної сумісної власності подружжя: можливість спростування. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Права та обов'язки людини у сучасному світі» (м. Одеса, 12-13 листопада 2021 року). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 55-58.

12. Сусь Ю.С. Спадковий договір як ефективний спосіб оформлення спадкових прав подружжя за життя обох з подружжя. Міжнародна науково-практична конференція «Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє». (м. Харків, 05-06 листопада 2021 року). Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2021. Ч.2. С. 47-51.

13. Сусь Ю.С. Актуальні питання закріплення на конституційному рівні гарантій спадкових прав подружжя. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: «Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування» (м. Запоріжжя, 22-23 жовтня 2021 року). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. С. 64-67.

14. Сусь Ю.С. Актуальні питання нотаріального посвідчення заяви-згоди іншого з подружжя на укладення правочину як одна з форм нотаріальної охорони спільної сумісної власності подружжя. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Юридична наука: виклики і сьогодення» (м. Одеса, Україна, 11-12 червня 2021 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 45-49.

15. Сусь Ю.С. До питання про спадкування майна подружжя за наявності шлюбного договору. Збірник тез XXV щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова «Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави»

(м. Хмельницький, 18 лютого 2021 р.). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 63-64.

16. Сусь Ю.С. Завещательная правоспособность несовершеннолетних и совместное завещание супругов. Материалы Республиканской научно-практической конференции с международным участием «Актуальные проблемы защиты прав несовершеннолетних на современном этапе», Минск / Редкол.: Т.С. Таранова (отв. ред.) [и др.]. Минск: РИВШ, 2020. С. 103-107.

17. Сусь Ю.С. Особливості розпорядження майном, що є предметом заповіту подружжя, після смерті одного з них. Збірник тез Міжнародної наукової конференції «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» «Актуальні проблеми юридичної науки». (м. Хмельницький, 25 жовтня 2019 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2019. С. 302-305.

18. Сусь Ю.С. До питання гарантій спадкових прав подружжя. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки». (м. Харків, 20-21 вересня 2019 року). Х., 2019 рік. С. 67-70.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Марина В'ячеславівна БОРИСЛАВСЬКА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Однозначно спірним виглядає бачення дисертантки на правовий режим майна, доля якого визначена спільним заповітом подружжя, після смерті одного із них. Авторка схильна вважати, що таке майно належить другому із подружжя не на праві власності, а на праві володіння та користування. Така неоднозначність, що прослідковується у дисертації, не випадкова, оскільки й законодавець у ч. 2 ст. 1243 Цивільного кодексу України виклав це вкрай неоднозначно. Дисертантка вважає, що таке майно належить вдові (вдовцю) на праві володіння та користування.

Однак, якщо в Цивільного кодексу України говориться про накладення заборони на відчуження майна, це свідчить про те, що право на відчуження (розпорядження) належить вдівцю, вдові. Відповідно, за ним слід визнати право власності. Окрім того, запропонований дисертанткою підхід вступає у протиріччя з пропозицією авторки у судовому порядку дозволити продавати це майно (його частину) при наявності надзвичайних обставин.

2. Дискусійно виглядає пропозиція при класифікації спадкових прав подружжя за підставами їх виникнення поряд з правами, що виникають за законом та за заповіту виділяти ще один вид – такі, що виникають із рішення суду. Слід враховувати, що при оформленні спадкових прав використовується насамперед безспірний (нотаріальний) порядок, але у випадку наявності спору без судового порядку вирішення певного питання спадкування не обійтись. Причому це може стосуватися як спадкування за законом, так і спадкування за заповітом.

3. Неоднозначно виглядає запропонована ідея авторки щодо можливості виділення особам, які мають право на обов'язкову частку в майні, доля якого

визначена заповітом подружжя, їхньої частки після смерті першого з такого подружжя. І це не дивлячись на те, що для другого з подружжя – вдівця, вдови право розпорядження таким майном є заблокованим.

Більш правильним розумінням розвитку подій у такому випадку бачиться визнання наслідків укладення заповіту подружжя настільки специфічними, що й інші правила спадкування за заповітом у даному випадку не діятимуть, якщо це не буде безпосередньо впливати із змісту ст. 1243 Цивільного кодексу України. На право розпорядження майном, доля якого визначена заповітом подружжя, після смерті першого з них накладається заборона. Жодна норма не вказує на те, що є інші підстави зняття такої заборони, ніж смерть другого з подружжя та подальше спадкування майна їх спадкоємцями. Відповідно, вважаємо, що право на обов'язкову частку в спадщині не діє у випадку щодо заповіту подружжя.

4. У дисертації хотілося б побачити більше ідей щодо закріплення розширення диспозитивності при здійсненні спадкових прав подружжя (при вчиненні спадкового договору).

5. Відсутня в дисертаційному дослідженні також відповідь на питання, як захистити інтереси «непоінформованого члена подружжя», тобто того, хто уклав заповіт подружжя, а в подальшому другий з подружжя в нотаріальному порядку відмовився від заповіту подружжя, не проінформувавши його про таке».

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Ірина Леонідівна СЕРДЕЧНА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. При визначенні авторського поняття спадкових прав подружжя як закріплених нормами цивільного права правомочностей разом або окремо кожної з осіб, що перебувають у зареєстрованому шлюбі (подружжя) щодо розпорядження майном, що належать їм на праві спільної власності, на випадок смерті одного з подружжя, а також правомочності, пов'язані із переходом до того із подружжя, хто пережив померлого, майна другого з подружжя. Авторка веде мову про майно, що належить подружжю на праві спільної власності, у той час як ЦК України конкретизує у ч. 1 ст. 1243, що подружжя має право скласти спільний заповіт щодо майна, яке належить йому саме на праві спільної сумісної власності. Це положення потребує додаткового обґрунтування (параграф 1.2.).

2. У параграфі 2.3. дисертантка згадує про таких суб'єктів сімейних правовідносин як особи, що спільно проживають без реєстрації шлюбу та вказує на виникнення у них незначної кількості спадкових прав. При цьому у параграфі 2.1. авторка зазначає, що спадкові права осіб, які перебувають у фактичних шлюбних відносинах, повинні бути розширені, однак, вони все ж не можуть мати такого ж рівня гарантованості як спадкові права подружжя. Потребує додаткового пояснення положення, щодо того, які саме спадкові права осіб, що спільно проживають без реєстрації шлюбу можуть бути розширені.

4. Авторкою у п.11 висновків, висловлена пропозиція, що заповіт подружжя припиняє свою дію у разі розірвання шлюбу подружжям у встановленому законом порядку. Потребує додаткового пояснення питання що стосується встановлення режиму окремого проживання подружжя (ст. ст. 119, 120 Сімейного

кодексу України), зокрема чи буде припиняється дія заповіту подружжя якщо встановлено режим окремого проживання?

5. В параграфі 3.2.1. та в пункті 11 висновків авторка пропонує внести зміни до ч.2 ст.57 СК України, відповідно до яких визнати об'єктом особистої приватної власності дружини та чоловіка: «... коштовність, вартість якої на день придбання не перевищує двадцяти кратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої для працездатних осіб на 1 січня відповідного року...». На нашу думку це положення є спірним. Виникає запитання чим керувалась дисертантка при встановленні такої вартості коштовності та яким чином внесення таких змін до законодавства покращить становище чоловіка, дружини».

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака **Микола Олексійович СТЕФАНЧУК**. Виступ позитивний без додаткових до відгуку опонетки зауважень.

Офіційна опонентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» **Юлія Василівна КРИВЕНКО**. Виступ позитивний без додаткових до відгуку опонетки зауважень.

Голова ради – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Світлана Дмитрівна ГРИНЬКО**. Виступ позитивний без зауважень.

Результати голосування:

«За» **5** членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Сусь Юлії Степанівні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.022

Світлана ГРИНЬКО